

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

IZVORI DOBIVANJA I FINANCIRANJA ULAGANJA U RURALNIM PODRUČJIMA (FINANCIJSKO PLANIRANJE I ANALIZA)

Razradio VUŠ

OPIS TEČAJA

Cilj ovog tečaja je podučavati sudionike o izvorima financiranja poduzetničkog pothvata, o osnovnim elementima financijskog planiranja i financijske analize poslovanja kako bi pokrenuli i vodili uspješno poslovanje.

SADRŽAJ

- UVOD
- 1. FINANCIJSKI IZVORI ZA SME
- 2. FINANCIJSKI PROIZVODI I USLUGE
- 3. FINANCIJSKA IZVJEŠĆA
- 4. FINANCIJSKA
- ANALIZA
- ZAKLJUČAK

UVOD

Pristup financiranju naveden je kao jedan od glavnih izazova ometajući opstanak i rast SME sektora i posebno za mikro i mala poduzeća.

Nedostaci u financiranju malih i srednjih poduzeća uglavnom se odnose na probleme agencija i asimetričnih informacija.

Agencijski problem je sukob interesa svojstven svakom odnosu u kojem se od jedne strane očekuje da djeluje u najboljem interesu druge strane. U korporativnim financijama problem agencije obično se odnosi na sukob interesa između uprave poduzeća i dioničara poduzeća. Menadžer, koji djeluje kao agent dioničara ili principala, trebao bi donositi odluke koje će maksimizirati bogatstvo dioničara iako je u njegovom najboljem interesu maksimiziranje vlastitog bogatstva.

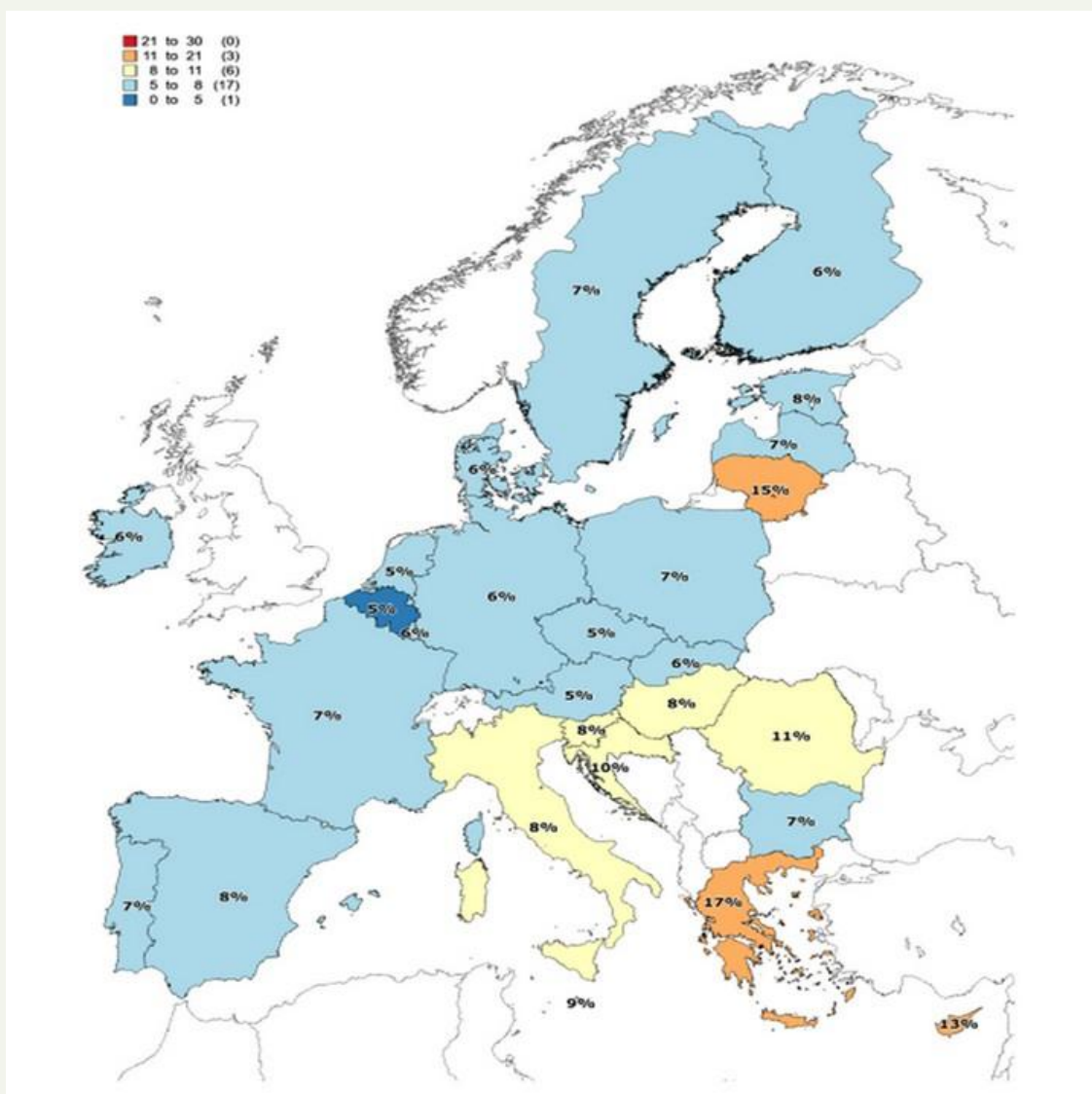
Asimetrična informacija, također poznata kao "informacijski neuspjeh", događa se kada jedna strana u ekonomskoj transakciji posjeduje veće materijalno znanje od druge strane. To se obično očituje kada prodavač robe ili usluge posjeduje veće znanje od kupca; no moguća je i obrnuta dinamika. Gotovo sve ekonomske transakcije uključuju informacijske asimetrije.

Tako je glavno pitanje za poduzetnike:

Kako premostiti nedostatke u financiranju?

Slika 1. Udio malih i srednjih poduzeća koji su naznačili pristup financijama kao najvažniji problem tijekom travanja do rujna 2021, EU27 po zemlji

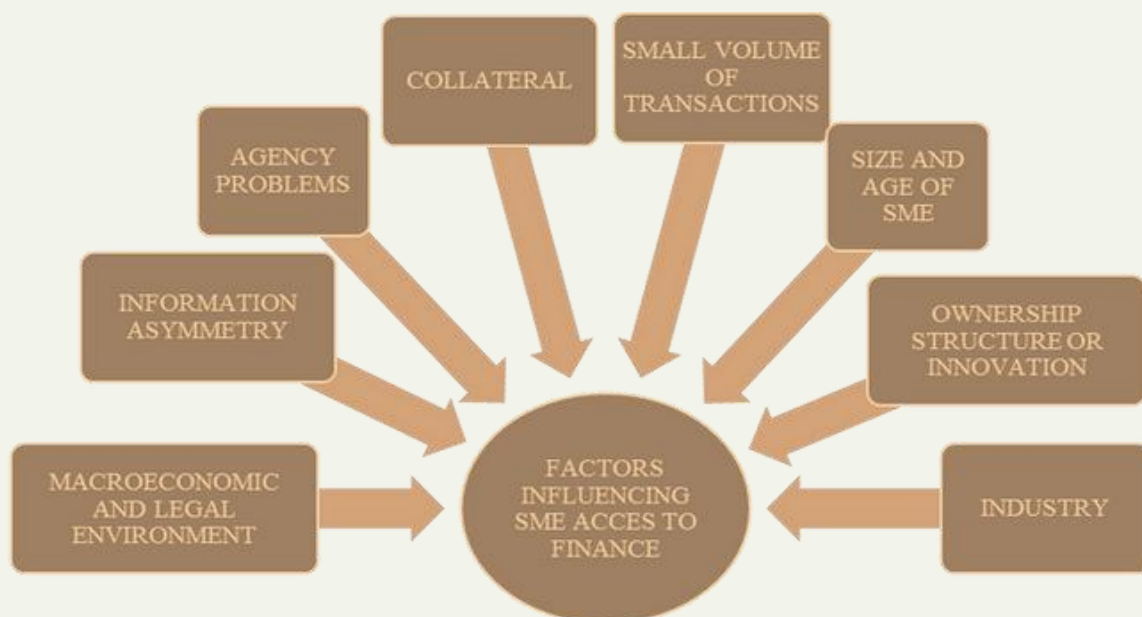

Izvor: https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/data-and-surveys-safe_hr

Karta (slika 1) za svih EU27 zemalja prikazuje udio malih i srednjih poduzeća za koje je pristup do financije najvažniji problem. U Hrvatskoj 10% poduzetnika smatra da je pristup financiranju najvažniji problem.

Pristup financiranju najozbiljnija je prepreka širenju SME (malih i srednjih poduzeća) i brojni čimbenici (slika 2) imaju utjecaj na pristup do financije.

Slika 2 . Čimbenici koji utječu na pristup financijama za mala i srednja poduzeća

Neki od čimbenici koji utječu na pristup financiranju se odnose na poduzetnika, neki na poduzeće i neki na vanjske utjecaje.

Mala i srednja poduzeća, a osobito mala, su imala otežan pristup fondovima zbog ograničenog iskustva, prihvatljivog kolateralu, i neadekvatnih financijskih izvješća i poslovnih planova.

Stoga, svaki poduzetnik treba minimizirati negativan utjecaj faktora na koje može utjecati, a jedan od njih je definitivno FINANCIJSKA PISMENOST.

Poduzetnici koji bolje poznaju financije bit će u stanju napraviti poslovni plan, oni će bolje donositi financijski odluke i tako osigurati uspjeh poduzeća.

1. FINANCIJSKI IZVORI FINANCIRANJA ZA SME

Nauči
o izvorima
financiranja

Učenje o izvorima financiranja je važno jer su financije značajan element za određivanje rasta i opstanka za mala i srednja poduzeća.

Istraži
izvore
financiranja

Drugo, pristup financijama dopušta malim poduzeća da poduzemu produktivna ulaganja i doprinose razvoju nacionalnog gospodarstva i ublažavanju siromaštva.

Donesi
najbolju
odluku

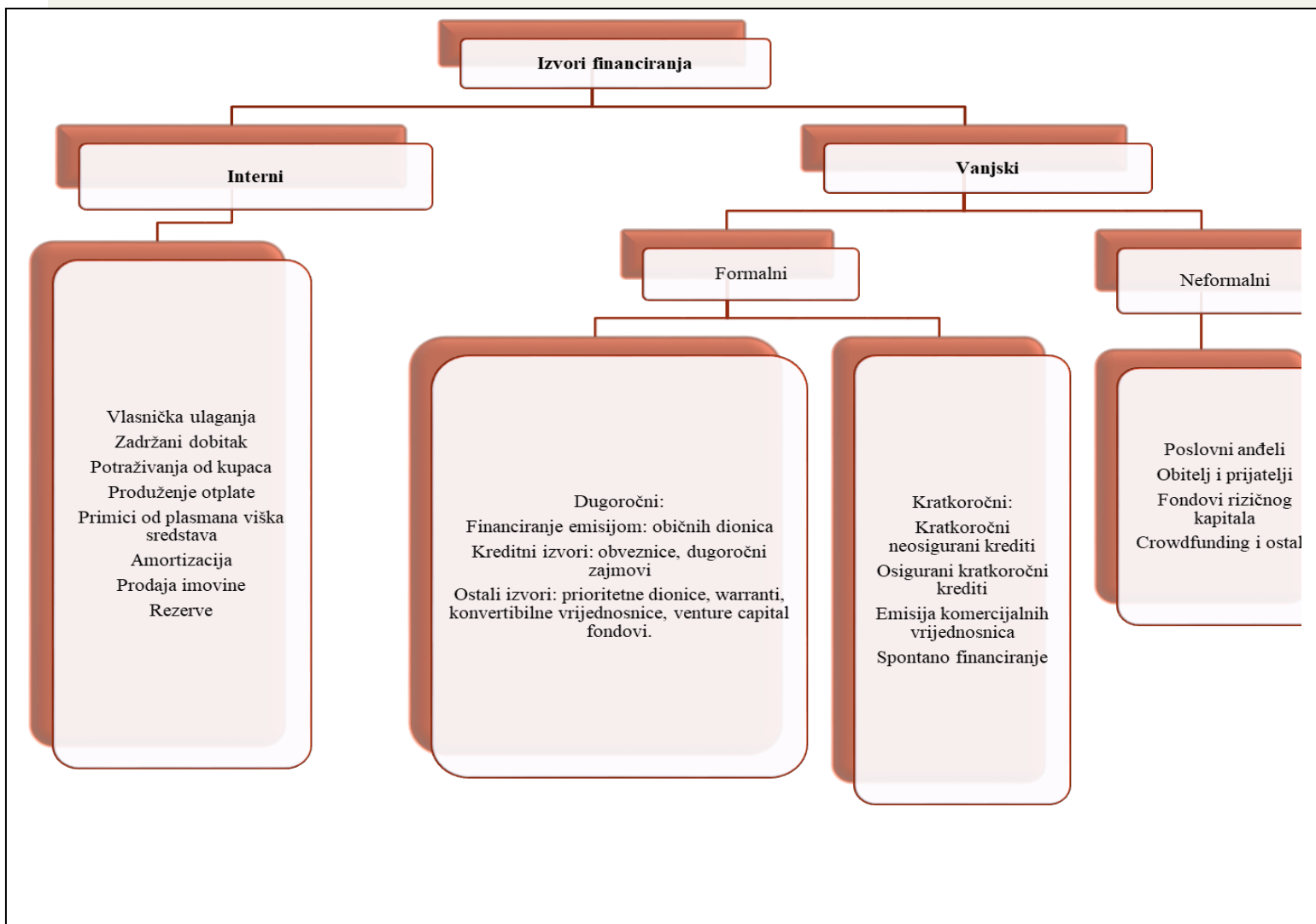
Iako se mala i srednja poduzeća, a posebno mala i mikro poduzeća, uglavnom financiraju unutarnjim izvorima financiranja, vanjsko financiranje je bitno za pokretanje poduzeća.

Stoga, bez vanjskog financiranja, mikro, mala i srednja poduzeća se vjerojatno ne mogu natjecati na međunarodnom tržištu ili proširiti poslovanje i sklopiti veze u poslovanju s velikim poduzećima.

Slika 3. Izvori financiranja

Slika 3. predstavlja izvore financiranja koji su podijeljeni u interne i vanjske izvore financiranja.

- ♦ Interni izvori financiranja su oni izvori koje je stvorilo poduzeće za sebe.
- ♦ Vanjski izvori financiranja su podijeljeni u formalne i neformalne.
- ♦ Vanjski formalni izvori financiranja su podijeljeni na
 - kratkoročne i
 - dugoročne.

Pronalaženje karakteristika svih navedenih izvora financiranja je važno jer izbor specifičnog izvora financiranja bi se trebao temeljiti na adekvatnom financijskom planiranju tako da tvrtka može napredovati i rasti.

Stoga, znanje o
financijskim

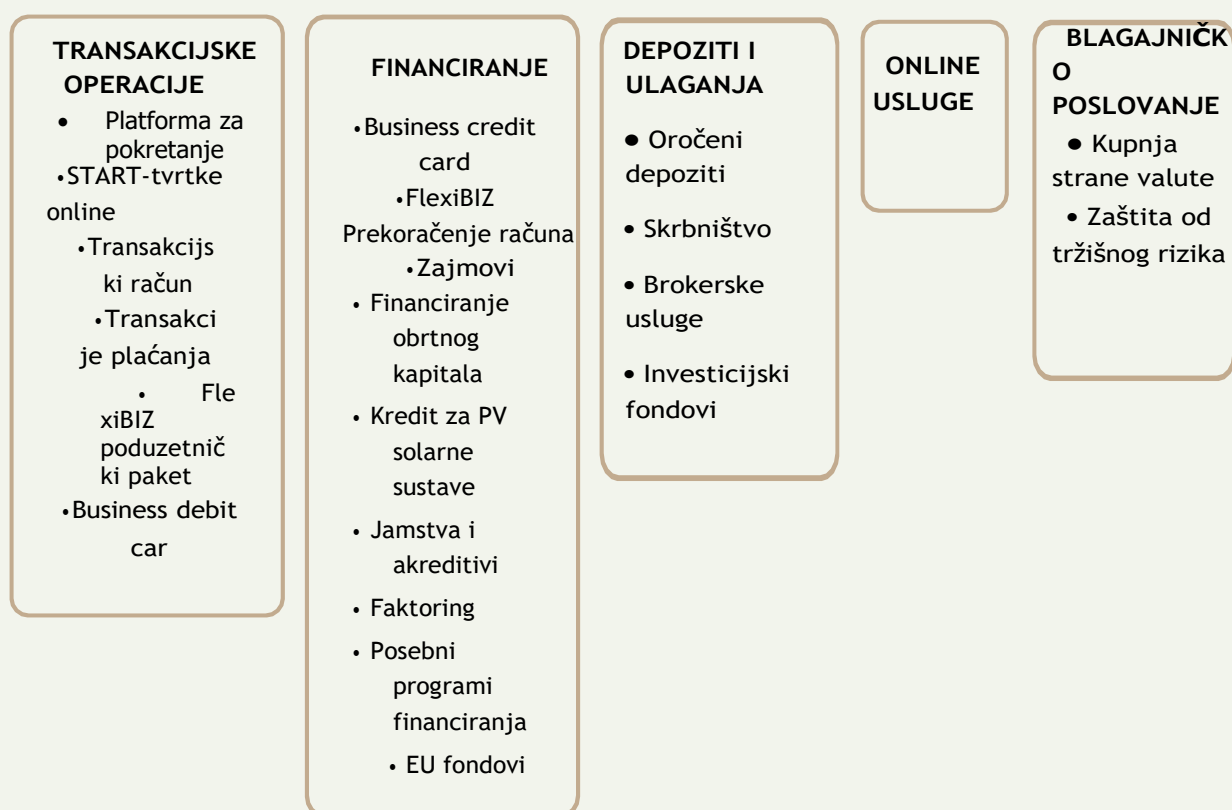
- proizvodima i
uslugama,
 - financijski izvještaji, i
 - financijski indikatori
- su potrebni za tvrtku da postigne svoje ciljeve.

2. FINANCIJSKI PROIZVODI I USLUGE

Banke obično nude dva paketa financijskih proizvoda i usluga (FPU): za građane i za poslovne subjekte. Za poslovne subjekte su podijeljeni u: FPU za mikro i mala poduzeća i FPU za srednja i velika poduzeća. S obzirom na to da većina poduzeća spada u mikro subjekte, slika 4 predstavlja najviše uobičajen FPU za mikro poduzeća.

Slika 4. Uobičajeni FPU za mikro poduzeća

Poduzećima su dostupni različiti financijski proizvodi i usluge. No, svakom je poduzetniku važno odabrati najbolje pakete financijskih proizvoda i usluga kako bi se poslovanje odvijalo glatko.

3. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Adekvatna baza informacija je potrebna kada vodimo poslovanje. Značajan dio takvih informacija se može pronaći u financijskim izvještajima. Tvrtke moraju pripremiti financijske izvještaje za praćenje uspješnosti njihovog poslovanja i pružiti istinit i pošten prikaz njihovog poslovanja i novčano stanje. Osim toga, financijski izvještaji se uobičajeno koristi od strane banke kod donošenja odluke o pozajmljivanju.

Financijski izvještaji daju sliku financijskog stanja poduzeća, oni su zapis financijske aktivnosti koja se dogodila tijekom vremena (obično jedne godine), i oni daju pregled tvrtkinih financijskih operacija.

Vrste financijskih izvještaja

Bilanca stanja

Račun dobiti i gubitka

Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o promjenama u kapitalu

Bilješke uz financijske izvještaje

Godišnji financijski izvještaji malih i srednjih poduzeća obično će sadržavati bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje. Ove bilješke pružaju dodatne informacije koje pomažu objasniti kako je tvrtka došla do svojih financijskih izvještaja.

Financijske izvještaje koriste razni korisnici zarazličite svrhe.

UPRAVLJANJE TVRTKOM

informacije za donošenje odluka o financiranju i svakodnevnim operativnim aktivnostima

INVESTITORI

za procjenu financijskog zdravlja i potencijala zarade tvrtke.

VJEROVNICI

sigurnost poslovanja poduzeća.

ZAPOSLENICI

kako bi povećali svoje razumijevanje poslovanja.

KUPCI

kvalitetnu i pravovremenu isporuku proizvoda i usluga koje kupuju od tvrtke.

DOBAVLJAČI

žele poslovati sa "zdravim" tvrtkama

VLADA

kako bi se osigurala točnost u porezne svrhe.

JAVNOST

zapošljavanje, sigurnost radnog mjesta, poslovanje u skladu sa zahtjevima zaštite okoliša.

Bilanca

Financijski izvještaj koji sustavno prikazuje stanje imovine, obveza i vlasnički kapital u određenoj točki vremena - kao snimak.

0	11,299	0	11,299
208	660	544	827
(1,042)	(5,052)	(2,976)	(9,451)
(1,683)	(1,163)	(3,024)	(1,481)
(2,513)	(6,751)	(5,382)	(7,392)
(498)	(491)	(934)	(1,055)
(8,627)	(69)	(9,502)	(69)
(10,047)	(5,896)	(21,346)	(13,311)
6,061	1,836	8,886	2,700
7,835	2,603	15,371	4,000
(292)	447	(358)	1
(5,568)	(1,570)	(7,883)	(1)
\$ 10,610	\$ 4,023	\$ 10,610	\$ 10,610

Imovina je resurs s ekonomskom vrijednošću koji tvrtka posjeduje ili kontrolira s očekivanjem da će pružiti buduću korist.

Obveza je sadašnja obveza poduzeća da prenese ekonomski resurs kao rezultat prošlih događaja. Obveza je dužnost ili odgovornost koju tvrtka nema praktične mogućnosti izbjeći.

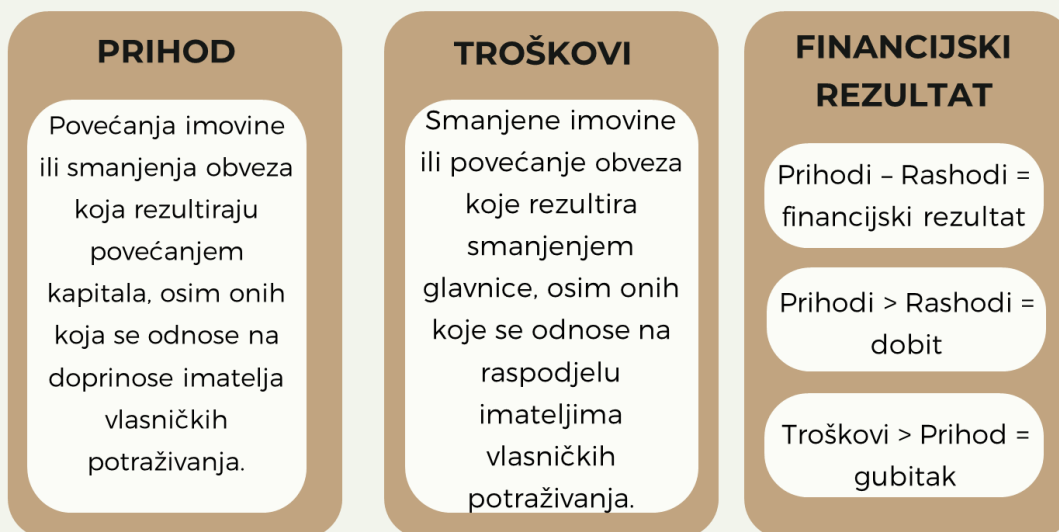
Vlasnički kapital je preostali udio u imovini poduzeća nakon odbitka svih njegovih obveza.

Tablica prikazuje raščlambu stavki prikazanih u bilanci. Bilanca se temelji na računovodstvenoj jednadžbi. Ova jednadžba kaže da je imovina poduzeća jednaka zbroju njegovog kapitala i obveza.

Imovina	Objašnjenje
Dugotrajna imovina	Imovina za koju se ne očekuje da će se koristiti ili prodati unutar godinu dana.
Nematerijalna	Koncesije, patenti, licence, trgovačke marke, softver i slična prava.
Materijalna	Zemljište, zgrade, postrojenja, strojevi, ostali uređaji i oprema, alati i oprema.
Financijska	Dionice i zajmovi povezanim društvima, ulaganja koja se drže kao dugotrajna imovina.
Tekuća imovina	Gotovina i imovina koja se može pretvoriti u gotovinu u roku od 1 godine.
Zalihe	Sirovine, proizvodnja u tijeku i gotovi proizvodi.
Potraživanja	Iznosi koje klijenti duguju poduzeću
Gotovina	Novac na računu u banci i u blagajni.
Ukupna imovina	Imovina = obveze + vlasnički kapital.
Kapital i obveze	
Kapital i rezerve	Upisani kapital, Rezerve, Prenesena dobit/gubitak, Dobit/gubitak tekuće godine.
Rezerviranja	Rezerviranja za mirovine i slično. Rezerviranja za poreze.
Vjerovnici	Iznosi dugovanja kreditnim institucijama, Primljeni predujmovi, Dobavljači, Plative mjenice, Ostali vjerovnici, uključujući porezna tijela i tijela socijalnog osiguranja.
Dugoročni dug	Dug koji dospijeva na naplatu nakon više od godinu dana.
Tekuće obveze	Dugovi koji dospijevaju i plaćaju se u roku od jedne godine.
Ukupni kapital i obveze	Zbroj kapitala i obveza jednak je ukupnoj imovini.

Račun dobiti i gubitka

Izveštaj o financijskim rezultatima koji pruža informacije o prihodima, rashodima i dobiti ili gubitku tijekom određenog razdoblja. Ovo su osnovni elementi ovog izvještaja:

Pojednostavljeni prikaz računa dobiti i gubitka dan je u sljedećoj tablici.

Neto prihod	Iznosi primljeni ili potraživani od kupaca.
- Troškovi prodaje	Izravno povezani s operativnim razinama: plaće, sirovine, zalihe i opći troškovi proizvodnje.
= Bruto profit	Dobit nakon oduzimanja svih troškova izravno povezanih s proizvodnjom i prodajom proizvoda ili usluga.
- Troškovi prodaje, opći i administrativni troškovi	Provizije prodavača, oglašavanje, itd.
= Operativna dobit/gubitak	Odražava preostali prihod koji ostaje nakon obračuna svih troškova poslovanja.
+ Financijski prihodi	Tečajne razlike itd.
- Rashodi s osnove kamata	Trošak posuđenih sredstava.
- Ostali financijski rashodi	Gubici od prodaje financijske imovine i dr.
= Dobit/gubitak prije poreza	Oporeziva osnovica.
- Porez	Porez na dobit.
= Dobit/gubitak nakon oporezivanja	Neto zarada. Zarađeni iznos za vlasnike.

Analizom financijskih izvještaja možemo saznati financijski položaj i profitabilnost poduzeća. Financijska analiza je tema sljedećeg poglavlja.

4. FINANCIJSKA ANALIZA

Financijska analiza uključuje korištenje podataka iz različitih financijskih izvješća i njihovu transformaciju u informacije korisne za donošenje odluka.

Poduzeća bi trebala povremeno provoditi financijsku analizu kako bi dobila informacije o korištenju ograničenih resursa poduzeća.

Kako bi se osigurala financijska stabilnost poduzeća, potrebno je planirati buduće financijsko stanje, a njegovo planiranje mora započeti analizom financijskih izvještaja.

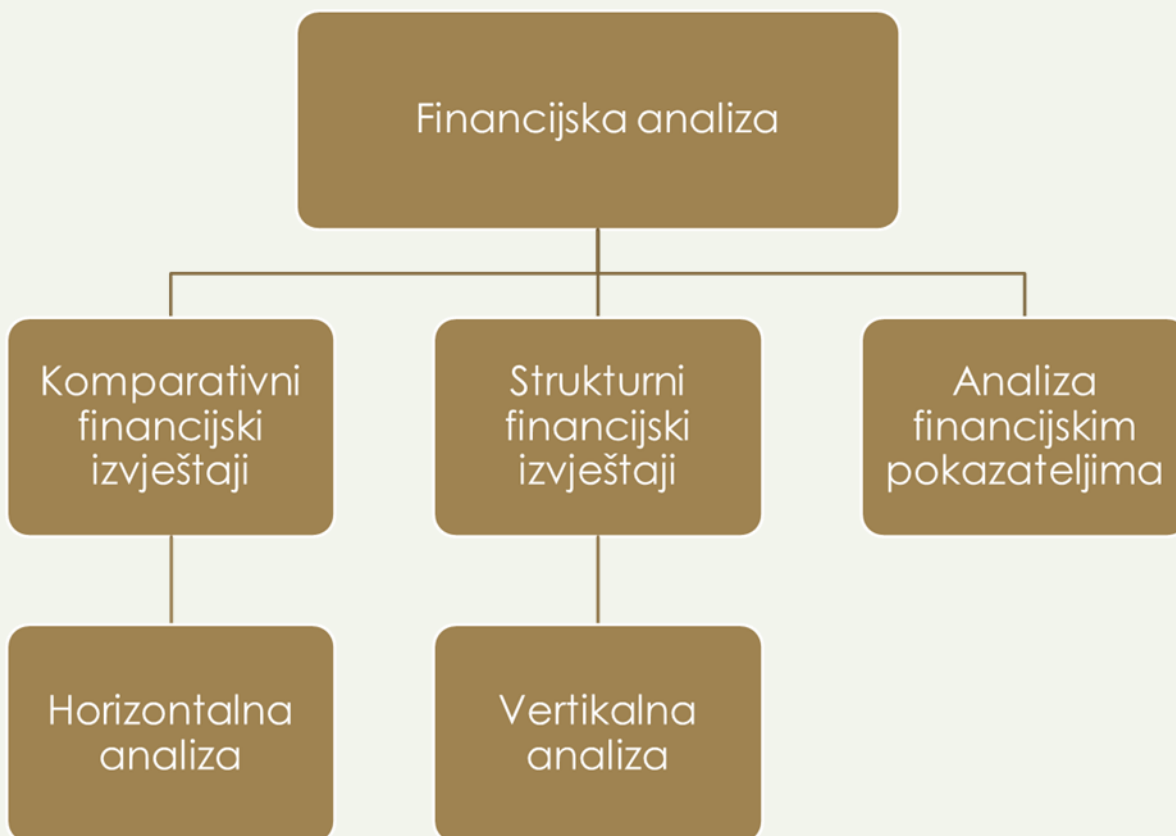
Različiti pokazatelji financijske analize mogu se koristiti za projiciranje buduće financijske pozicije poduzeća. Ovu aktivnost nazivamo financijskim planiranjem.

Financijsko planiranje i financijska analiza pomažu u:

- Postavljanju ciljeva tvrtke;
- Odabiru strategije poslovanja i financiranja;
- Predviđanju poslovnih rezultata;
- Pravljenju planova za neočekivane situacije.

Slika 5. prikazuje kako se financijska analiza može podijeliti u tri osnovne vrste. Horizontalna, vertikalna i analiza omjera.

Slika 5. Vrste/alati financijske analize

Horizontalna analiza

Horizontalna analiza uspoređuje podatke jednog razdoblja s drugim. Ova analiza omogućuje usporedbu podataka kroz duže razdoblje kako bi se utvrdili trendovi i dinamika promjena. Na temelju promatranja ovih promjena procjenjuje se koliko je uspješno i sigurno poslovanje promatranog poduzeća.

Horizontalna analiza može se koristiti s računom dobiti i gubitka ili bilance stanja.

Sljedeća tablica pokazuje kako se može izvršiti izračun za horizontalnu analizu. Može se koristiti izravna usporedba (promjena iznosa) ili postotna metoda.

Opis	2020	2021	Povećanje ili smanjenje	
			Iznos	Postotak
Račun dobiti i gubitka				
POSLOVNI PRIHODI	260.377 €	244.442 €	-15.935 €	-6,12%
Prihodi od prodaje	133.946 €	120.243 €	-13.703 €	-10,23%
Ostali poslovni prihodi	126.431 €	124.198 €	-2.233 €	-1,77%
POSLOVNI RASHODI	154.033 €	165.337 €	11.304 €	7,34%
FINANCIJSKI PRIHODI	0 €	0 €	0 €	0,00%
FINANCIJSKI RASHODI	3.219 €	19.967 €	16.748 €	520,37%
UKUPNI PRIHODI	260.377 €	244.442 €	-15.935 €	-6,12%
UKUPNI RASHODI	157.252 €	185.303 €	28.052 €	17,84%
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE POREZA	103.126 €	59.138 €	-43.987 €	-42,65%
POREZ NA DOBIT	12.950 €	5.825 €	-7.125 €	-55,02%
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	90.176 €	53.313 €	-36.862 €	-40,88%

Vertikalna analiza

Vertikalna analiza omogućuje uvid u strukturu financijskih izvještaja. Promatrajući strukturu financijskih izvještaja, utvrđuje se postotni udio svake stavke financijskih izvještaja u odnosu na pripadajući zbroj.

Opis	2020	2021	2020	2021
Bilanca				
DUGOTRAJNA IMOVINA	1.034.958 €	1.553.516 €	57,55%	85,36%
NEMATERIJALNA IMOVINA	0 €	0 €	0,00%	0,00%
MATERIJALNA IMOVINA	1.034.958 €	1.553.516 €	57,55%	85,36%
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	0 €	0 €	0,00%	0,00%
POTRAŽIVANJA	0 €	0 €	0,00%	0,00%
KRATKOTRAJNA IMOVINA	762.720 €	258.152 €	42,41%	14,18%
ZALIHE	105.035 €	124.554 €	5,84%	6,84%
KRATKOTRAJNA POTRAŽIVANJA	617.521 €	104.149 €	34,34%	5,72%
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	0 €	0 €	0,00%	0,00%
NOVAC U BANC I BLAGAJNI	40.163 €	29.448 €	2,23%	1,62%
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	798 €	8.289 €	0,04%	0,46%
UKUPNA IMOVINA	1.798.476 €	1.819.956 €	100,00%	100,00%
KAPITAL I REZERVE	359.015 €	412.328 €	19,96%	22,66%
REZERVIRANJA	0 €	0 €	0,00%	0,00%
DUGOROČNE OBVEZE	1.115.709 €	1.068.408 €	62,04%	58,71%
KRATKOROČNE OBVEZE	89.014 €	104.481 €	4,95%	5,74%
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	234.738 €	234.738 €	13,05%	12,90%
UKUPAN KAPITAL I OBVEZE	1.798.476 €	1.819.956 €	100,00%	100,00%

IZVOR : <https://infobiz.fina.hr>

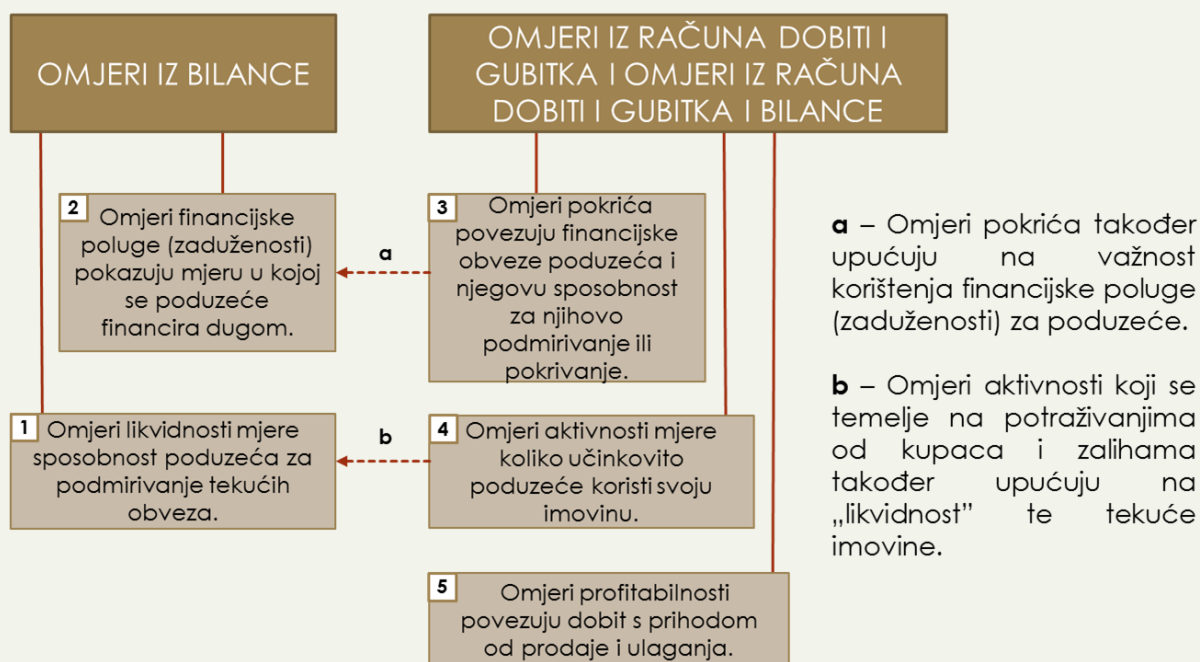
Analiza omjera

Analiza putem financijskih pokazatelja ili analiza omjera najvažnija je komponenta financijske analize.

Financijski omjeri ili pokazatelji alati su koji se koriste za procjenu financijskog stanja i uspješnosti poduzeća.

Ovaj alat (indeks) povezuje dva dijela financijskih podataka dijeljenjem jedne količine s drugom.

Sljedeća slika prikazuje samo jednu od mnogih različitih klasifikacija vrsta financijskih omjera.

Izvor : Van horne, J. C., Wachowicz, J. M. (2009). Fundamentals of Financial Management. Prentice Hall

Omjeri pružaju bitnu kvantitativnu analizu, identificiraju pozitivne i negativne financijske trendove koji omogućuju poduzećima izradu i provedbu financijskih planova. Proučavaju se trendovi kako bi se procijenilo kamo ide poslovanje.

Financijski pokazatelji koriste se za usporedbu rezultata poduzeća s različitim mjerilima uspješnosti, kao što su:

- **povijesne financijske omjere tvrtke za otkrivanje trendova poboljšanja i opadanja,**
- **usporedive omjere drugih tvrtki u istom sektoru,**
- **ili usporedba trenutnih omjera s ranijim financijskim planom.**

Pokazatelji likvidnosti koriste se za mjerenje sposobnosti poduzeća da ispuni kratkoročne obveze. Oni uspoređuju kratkoročne obveze s kratkoročnim (ili tekućim) resursima (imovinom) dostupnim za ispunjavanje tih obveza.

Tekuća imovina – olakšava svakodnevne operativne troškove i ulaganja. Ove vrste imovine su 'likvidne', što znači da se mogu lako pretvoriti u gotovinu.

Iz ovih omjera može se steći dobar uvid u trenutnu gotovinsku solventnost poduzeća i sposobnost poduzeća da ostane solventno u slučaju poteškoća.

TEKUĆA LIKVIDNOST

$$\frac{\text{kratkotrajna (tekuća) imovina}}{\text{kratkoročne (tekuće) obveze}}$$

Mjeri sposobnost poduzeća da plati dospjele kratkoročne obveze iz svoje tekuće imovine.

Veći od 2 (indikativna vrijednost).

UBRZANA LIKVIDNOST

$$\frac{\text{kratkotrajna imovina} - \text{zalihe}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

Prikazuje iznos tekućih obveza koje poduzeće može podmiriti brzo raspoloživim sredstvima.

1 ili veći od 1 (indikativna vrijednost).

TRENTUTNA LIKVIDNOST

$$\frac{\text{novac u banci i blagajni}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

Mjeri sposobnost poduzeća da podmiri svoje tekuće obveze gotovinom raspoloživom na dan sastavljanja bilance.

Minimalna vrijednost 0,1.

RADNI KAPITAL

Neto radni kapital = kratkotrajna imovina - kratkoročne obveze

Bruto radni kapital = kratkotrajna imovina

Radni kapital je mjera likvidnosti i kratkoročnog financijskog zdravlja poduzeća.

Iako nije omjer, obrtni kapital je koncept koji je važno spomenuti kada se razmatra likvidnost poduzeća. Dva su glavna koncepta radnog kapitala: Neto radni kapital je mjera likvidnosti i kratkoročnog financijskog zdravlja poduzeća. Pozitivan radni kapital ukazuje na to da tvrtka može financirati svoje tekuće poslovanje i ulagati u buduće aktivnosti i rast. Negativan radni kapital znači da tvrtka ima više tekućih obveza nego tekuće imovine, to je pokazatelj lošeg kratkoročnog zdravlja, niske likvidnosti i potencijalnih problema s plaćanjem svojih dužničkih obveza po dospelju. S druge strane, bruto obrtni kapital zapravo znači tekuća imovina, a uključuje upravljanje tekućom imovinom poduzeća.

Pokazatelji zaduženosti

Da bismo procijenili u kojoj mjeri tvrtka koristi posuđeni novac, možemo koristiti nekoliko različitih omjera duga.

Ovi omjeri su također poznati kao omjeri financijske poluge. Financijska poluga odnosi se na korištenje duga za financiranje imovine.

Izračunavanje ovih omjera korisno je kao gruba mjera u procjeni financijskog rizika poduzeća.

Omjeri pokrivenosti

Povezuju financijske troškove poduzeća s njegovom sposobnošću da ih servisira ili pokrije.

Jedan od najtradicionalnijih omjera pokrića je omjer pokrića kamata:

$$\text{Dobit prije kamata i poreza (EBIT) / Troškovi kamata}$$

Ovaj omjer služi kao jedna od mjera sposobnosti poduzeća da podmiri svoje kamate i tako izbjegne bankrot.

Općenito, što je omjer veći, to je veća vjerojatnost da bi tvrtka mogla bez poteškoća pokriti svoja plaćanja kamata. Također pruža određeni uvid u sposobnost tvrtke da se dodatno zaduži.

Omjeri aktivnosti

također poznati kao omjeri učinkovitosti ili prometa, mjere koliko učinkovito tvrtka koristi svoju imovinu. Poželjno je da omjer obrtaja vrijednosti bude što veći.

Koeficijent obrtaja ukupne imovine
= ukupni prihodi / ukupna imovina

- Pokazuje koliko je puta godišnje poduzeće obrnulo svoju ukupnu imovinu odnosno koliko je kuna ukupnih prihoda ostvarilo na jednu kunu ukupne imovine.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine
= ukupni prihod / kratkotrajna imovina

- Pokazuje koliko je puta godišnje poduzeće obrnulo svoju kratkotrajnu imovinu.

Vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja =
(kratkoročna potraživanja / poslovni prihodi)
*365

- Pokazuje prosječno trajanje naplate kratkotrajnih potraživanja. Poželjno je da je broj dana što manji tj. da naplata traje što kraće.

Vrijeme naplate potraživanja od kupaca =
(potraživanja od kupaca / prihodi od prodaje)
*365

- Pokazuje koliko je dana potrebno da se naplate kratkoročna potraživanja od kupaca (usporedba s npr. liderima, konkurentima ili djelatnost). Poželjno je da naplata traje što kraće.

Dani plaćanja dobavljačima =
 $\frac{\text{obveze prema dobavljačima}}{\text{ukupni rashodi} - \text{financijski rashodi}} * 365$

- Pokazuje koliko je dana prosječno potrebno poduzeću da podmiri obveze prema dobavljačima. Manji broj dana indicira brže podmirivanje obveza.

Pokazatelji profitabilnosti

daju podatke o tome koliko dobit poduzeće ostvaruje u odnosu na ukupne prihode, te u odnosu na investicije.

Pokazatelji se izražavaju u postocima i poželjno je da budu što veći.

Rentabilnost prometa (neto) = $\frac{\text{dobit ili gubitak razdoblja}}{\text{ukupni prihodi}} * 100$

- Pokazuje koliko posto ostvarenih prihoda pripada vlasnicima poduzeća. Pokazateljem se ocjenjuje sposobnost poduzeća da upravlja svim aspektima poslovanja (teretom amortizacije, rashoda od kamata i poreza na dobit).

Rentabilnost ukupne imovine = $\frac{\text{dobit ili gubitak razdoblja}}{\text{ukupna imovina}} * 100$

- Ocjenjuje sposobnost poduzeća da ostvaruje povrate na temelju ukupno raspoloživih resursa. Interpretira se kao stopa povrata koju je poduzeće uspjelo ostvariti na ukupnu imovinu. Više su vrijednosti pokazatelja bolje jer indiciraju veću učinkovitost u upotrebi imovine poduzeća.

Rentabilnost vlastitog kapitala = $\frac{\text{dobit ili gubitak razdoblja}}{\text{kapital i rezerve}} * 100$

- Ocjenjuje sposobnost poduzeća da stvara povrate (prinos) za vlasnike vlastitog kapitala. Interpretira se kao postotak povrata vlasnicima na uložene izvore financiranja u jednoj godini. Za poduzeće je povoljnija veća vrijednost pokazatelja jer ona ukazuje na veću moć generiranja rezultata po jedinici vlasničkog kapitala

ZAKLJUČAK

Izvedba i općenito uspjeh poduzeća ovisi o nizu varijabli, uključujući sektor u kojem posluje, ekonomsku situaciju, menadžerske sposobnosti, radnu snagu itd.

Veličina poduzeća jedan je od tih elemenata, a mala i srednja poduzeća moraju napraviti sveobuhvatnu studiju kako bi saznali sve karakteristike poduzeća za bolje upravljanje resursima i natjecanje s većim tvrtkama.

Financijska analiza može pružiti informacije na temelju koje je moguće odražavati i prosuđivati poslovanje u svrhu donošenja odluka.

LITERATURA

- Hisrich, R. D., Peters, M .P., i Sheperd D.A., (2011). Poduzetništvo, MATE, Zagreb
- Cumming, D. (Ed.). (2012). The Oxford handbook of entrepreneurial finance. Oxford University Press.
- Berger, A. N., i Udell, G. F. (1998). The economics of small business finance: The roles of private equity and debt markets in the financial growth cycle. Journal of banking & finance, 22(6), 613-673.
- Leon, F., (2018). Long-Term Finance and Entrepreneurship (No. 18-01). Department of Economics at the University of Luxembourg.
- Vidučić, Ljiljana. (2012). Financijski menadžment, 8. izdanje, RRIF- plus, Zagreb
- <https://www.investopedia.com/terms/b/bond.asp>
- <https://www.investopedia.com/articles/personal-finance/072316/how-installment-loans-work.asp>
- <https://www.business.com/articles/installment-loans/>
- <https://www.accountingtools.com/articles/leasing>
- <https://www.nibusinessinfo.co.uk/content/types-leasing>
- <http://www.gem-spain.com/wp-content/uploads/2015/03/gem-2015-2016-report-on-entrepreneurial-financing.pdf>
- <https://www.nibusinessinfo.co.uk/content/types-leasing>
- https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/data-and-surveys-safe_en
- <https://www.unitedway.org/my-smart-money/pages/financial-products-and-services-the-basics#>
- https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/financial-products-and-services/bank-accounts-eu/index_en.htm
- https://finance.ec.europa.eu/digital-finance_en
- https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_en
- https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_en
- www.rba.hr
- www.zaba.hr
- Van horne, J.C., Wachowicz, J.M. (2009). Fundamentals of Financial Management. Prentice Hall.
- Žager, K. et al. (2008). Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia d.o.o.
- Budai, E., Denich, E., Hajdu, D. (2021). Financial reporting quality at SMEs – A theoretical approach. Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, 23(1), 109-121.
- Directive 2013 / 34 / EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02013L0034-20211221>)
- European Commission (2015). SME taxation in Europe – An empirical study of applied corporate income taxation for SMEs compared to large enterprises.
- https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/financial-reporting_en
- https://www.iasplus.com/en/publications/global/ifrs-in-your-pocket/2021/at_download/file/IFRS%20in%20your%20pocket%202021.pdf
- <https://www.investopedia.com/terms/a/asset.asp>
- <https://www.investopedia.com/ask/answers/042915/what-difference-between-current-and-noncurrent-assets.asp>
- <https://www.investopedia.com/terms/c/currentassets.asp>
- <https://www.investopedia.com/terms/b/balancesheet.asp>
- https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/farm-structures-and-economics/fadn_en
- <https://infobiz.fina.hr/>

PROJEKT WOBIS INFO

**Enhancement of
Rural Women's Associations
as a Chance for
Growth of Women
Entrepreneurship**

**MREŽNA STRANICA
www.wobis2022.eu**

**FACEBOOK
STRANICA
WOBIS**

WOBIS